

Гайдай Л.М.,

завідуюча бібліотекою

Новоукраїнської ЗШ I-III ступенів №6

**«МОЯ НАЙКРАЩА В СВІТІ СТОРОНА,
ЧАРІВНА, НЕПОВТОРНА, УКРАЇНО!»**
(Інтегрований проект для учнів 5-го класу)

ПАСПОРТ ПРОЕКТУ

Тип проекту: інформаційно-пошуковий.

Тип за змістом: міжпредметний.

Тривалість проведення: 1 місяць.

За кількістю учасників: груповий.

За характером контактів: внутрішньо шкільний.

Тема проекту: «Моя Україна».

Цілі проекту:

- поглибити знання учнів, які вони отримують на уроках про свою Батьківщину;
- розвивати творче мислення;
- виховувати в учнів почуття патріотизму, прагнення постійно поновлювати свої знання;
- привчати дітей самостійно працювати в бібліотеці.

Очікувані результати:

- учні навчаться знаходити необхідну інформацію у бібліотеці та працювати у мережі Інтернет;
- більше дізнаються про Україну та зрозуміють, що нам є чим гордитися перед світом;
- учні навчаться працювати в групах, розподіляти між собою обов'язки з метою створення нових проектів.

Обладнання: книжкова виставка «Мій любий край – це Україна! Це доля, це земля моя» ; мультимедійна презентація «Найцікавіше про Україну»; виставка дитячих малюнків «Мій рідний край, моя земля»

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРОЕКТУ

Бібліотекар. Україна – наша рідна країна. Це та земля, де ми народилися і живемо, де живуть наші батьки, де жили наші пращури. Старовинна легенда розповідає, що на світанку нашої Землі Бог оглядав творіння рук своїх, і, втомившись, вирішив перепочити.

Земля, на яку зійшов Бог з ангелами, була вельми багатою на сонце, звірів та пташок. А найбільше сподобалися Богові люди того краю. До якої хати не заходив він зі своїми супутниками, - всюди їх зустрічали хлібом та сіллю. Так сподобалася Богові та місцина, що він став часто сюди навідуватися зі словами: Рушаймо у край! Кажуть, що з того і пішла назва нашої держави «Україна».

Пісня «Це край, де я родилась і живу».

Бібліотекар.

Україна в давній славі,
В козацьких пригодах,
На завітчаних левадах,
В рідних синіх водах.
Україна в тих долинах
І високих горах,
На степах буйних, широких
У гаях, у борах.
Україна в білих селах,
У густих садочках,
У хрещатому барвінку,
У синіх квіточках.
Україна на яворах
Пташкою співає;
На стрілецькій могилі

Голову схиляє.

Україна в чорноземі ,

Що родить пшеницю,-

В глибинах, що дають нафту

І сіль - сировицю.

Україна в рідній мові

І в пісні прекрасній.

Україна в рідній школі,

В майбутності ясній.

Україна в чистих хатах,

І в сільській церковці,-

І дитячому серденьку,

В розумній головці,

Україна в ясних зорях,

В сонці, що над нами,-

І в очах добрячих, ясних

Рідненької мами.

Дорогі діти! Сьогодні ми з вами почуємо все найцікавіше про нашу найкращу Україну. А ще переконаємося, що Україні є чим гордитися перед світом.

Учень.

Мій край чудовий – Україна!

Тут народились ти і я.

Тут над ставком верба й калина,

Чарівна пісня солов'я.

Все найдорожче в цілім світі,

Бо тут почався наш політ.

Цвітуть волошки сині в житі,

Звідсіль ведуть дороги в світ.

І найдорожча рідна мова –

Джерельцем радісно дзвенить.

І мила пісня колискова,
Чумацький шлях кудись зорить.
Усе найкраще і єдине,
І радощі усі, й жалі...
Мій рідний краю, Україно!
Найкраще місце на землі!

Бібліотекар. Запрошуємо до слова наших істориків.

Учень. Київська Русь у період свого розквіту була найбільшою державою в Європі. Володіння князів київських простягалися від Карпатських гір на заході до річки Волги – на сході, від Ладозького озера – на півночі до Чорного моря – на півдні. Територія держави становила близько 800 квадратних кілометрів, а кількість населення сягала 10 млн. людей.

Учень. Найдавніша відома ученим мапа, а також найстародавніше поселення «людини розумної» знайдені саме в Україні у Рівненській області. Їм близько 14-15 тисяч років. Мапу вибито на кістці мамонта.

Учень. Велика княгиня Київська Ольга була дружиною князя Ігоря. З 945 до 964 року вона одноосібно правила країною, територія якої була найбільшою в Європі. Саме Ольгу називають «наймудрішою серед усіх людей». Православна церква визнала її святою.

Учень. Автор першої в світі Конституції – українець Пилип Орлик. 5 квітня 1710 року його обрали гетьманом запорізького війська. У цей же день він оголосив «Конституцію прав і свобод війська запорізького». У США Конституцію прийняли в 1787 році, у Франції та Польщі тільки в 1791 році.

Учень. Найдавніша з книг, надрукована на території України кириличним шрифтом – це «Апостол», виданий 15 лютого 1574 року у Львові Іваном Федоровим.

Учень. Населення України відноситься до найбільш освіченого. Кількість людей з вищою освітою на душу населення вища, ніж середньоевропейський рівень. Україна займає 4 місце у світі за кількістю громадян з вищою освітою.

Учень.

Я люблю кожну квіточку в полі
І струмок, що до річки біжить.
І високі, до неба, тополі,
Й чисту-чисту небесну блакить.
І у синьому небі лелеки,
Й журавлину осінню печаль.
Й споришеві стежки, що далеко
Розійшлись по землі в синю даль.
У маленькі свої долоньки
Я промінчики сонця ловлю.
Україну мою, рідну неньку,
Я усім своїм серцем люблю.

Бібліотекар. А зараз до вашої уваги повідомлення географів.

Учень. Саме в Україні знаходиться географічний центр Європи. Він розташований в селі Ділове Рахівського району, що на Прикарпатті. У 1887 році спеціальним апаратом був визначений центр Європи. На спеціальній стелі написано: «Постійне, точне, вічне місце». Знак, який пережив дві світові війни і дійшов до наших часів виглядів досить скромно, тому в 1997р. він був доповнений стелою заввишки 7,2 метра, що символізує чотири сторони світу.

Учень. А от географічний центр України розташований зовсім недалеко від Новоукраїнки у селищі Добровеличківка. За легендою, назва цього населеного пункту походить від імені коваля Величка, який колись оселився на березі річки Добра. Цей чоловік лагодив чумацькі вози в степу, підковував коней, а згодом заснував поселення.

Учень. Найдовша печера України носить назву «Оптимістична» і знаходиться на Поділлі. Це гіпсова печера на глибині 20 метрів протяжністю 216 кілометрів. Ця печера найдовша у світі.

Учень. В Україні – найбільший запас марганцевої руди у світі і близько 11% усіх покладів планети. Ще у нас немало залізної руди – 7% світового запасу.

Учень. Як ви думаєте в Україні є пустеля? Виявляється є. Це Олешківські піски – природне диво України та найбільша пустеля Європи, що знаходиться на Херсонщині. Ще якихось три - чотири сотні років тому на стеблах зелених трав тут гойдалась тиша і природний спокій... Росли тут і ліси з буйним різнотрав'ям. Куди ж зникло зелене диво і звідки тут велетенська пустеля?

Учень. Виявляється, що винуватець всього – барон Фальц-Фейн, саме той, що заснував заповідник Асканію-Нову.

У 18-19 столітті сюди масово стали завозити овець. Кажуть одному тільки барону належало стадо до мільйона голів. Вівці знищили рослинність, решта зробили пожежі, вітрова ерозія та вирубування лісів. Було вирубано близько 5000 гектарів лісу.

Учень. Унікальність цих пісків в тому, що вони рухомі, і коли ще не було навколо лісових насаджень, вони завдавали шкоди мешканцям навколишніх сіл. І тоді люди важкою працею за допомогою волів і дерев'яних плугів засадили більше 100 тисяч гектарів дерев. Тепер – це найбільший у світі рукотворний ліс.

Учень. Олешківські піски приховують багато скарбів. Це і черепки грецьких амфор античних часів, і залишки бронзового дзеркала та уламки скіфського кола, і бронзовий наконечник, і уламки глиняних козацьких курильних трубок.

Учень. Одна з легенд розповідає, що козаки проходили у пустелі випробування на витривалість. Сам Іван Сірко проходив таке випробування. Перекази свідчать: «Отримав юнак від старих вчителів останнє і найскладніше завдання – знайти секрет безсмертя – місяць прожити у пустелі без харчів та води. Кілька днів Сірко йшов Олешками, та сонце перемагало. На шостий день закінчилася вода, йти далі не міг. Та раптом у мареві з'явилася вродлива дівчина, дала в руки якусь рослину і зникла. На світанку Сірко прийшов до

тями, у руці тримав якісь стебла та корінці. А сила раптом повернулась». Навіть сьогодні кожен може знайти у пустелі цю рослину. Це любка дволиста, корінець якої з'їв Сірко. Людині, щоб вижити у царстві пекельного піску, достатньо з'їсти бодай один корінець.

Учень. Сьогодні Олешківські піски – це безкраї бархани, сипучий пісок, жарке повітря. Є тут ще справжній український оазис посеред справжньої української пустелі. Крім того, мало хто знає, що на глибині 300-400 метрів тут знаходиться прісне підземне озеро. До речі, вода у ньому дуже смачна.

Учень. Влітку пісок тут нагрівається до 75 градусів. З тварин тут можна зустріти вовка, зайців, вужів. А ще в Олешківській пустелі живе небезпечний для людини павук – каракурт. Його отрута в 15 разів сильніша за отруту гримучої змії. Однак каракурт на людей сам не нападає.

Бібліотекар. У нас сьогодні в гостях Андріяш Наталя Михайлівна. Ви знаєте, що вона пише дуже гарні вірші різної тематики. Прочитавши якось в газеті статтю про Олешківські піски, Наталя Михайлівна написала чудовий вірш, який зараз вам прочитає.

Олешківські піски

Не Африка в нас і не Азія,

Ландшафти нам дюни не стелять.

Та є в Україні оазія –

Найбільша в Європі пустеля.

В козацькому краї Господньому

Сипкі простяглися Олешки –

Могутнього пра-Дніпра поденки,

Піски невидючі й нележкі.

Коли буревій найжачиться

Й здіймає піщану навалу,

Заводять піски сумно-жалісні

Пісні, що віками співали.

Від спеки аж рвуться розжарені,

Розтерзані струни бандури.

А ген вдалині – то не марево,

То Січі козацької мури.

Було – відгуло. Та й занесена

Піщаником слава тутешня.

Лиш сонце з бездоння небесного

Все палить – не спалить Олешня.

Учень.

Моя Україна – це пісенька мами,

Розлогі лани колосяться хлібами,

Вишневі садочки, лелеки на хаті,

Купають ставочки хмарки пелехаті.

Моя Україна – то мамина ласка,

Червона калина, бабусина казка.

Це соняхи в цвіті, горобчиків згря-

Я кращої в світі країни не знаю.

Бібліотекар. Запрошую до слова групу народознавців.

Учень. Найстарішим деревом в Україні вважається 1350-річний дуб в урочищі Юзефін Рівненської області. Дерево має в обхваті 8,5 метра. Неподалік ростуть трохи тонші дуби, віком по 500-600 років. Найстаріше дерево занесене до Книги рекордів України. У висоту воно сягає 20 метрів.

Учень.: А от український духовний інструмент трембіта – найдовший музичний інструмент у світі. Мелодію трембіти чути на відстані 10 кілометрів. Для гуцульських вівчарів це і годинник, і своєрідний телефон, і навіть барометр. За звучанням трембіти досвідчений чабан міг визначити, якої очікувати погоди. Особливо добре інструмент відчуває дощ та грозу. Товщина стінок трембіти всього декілька міліметрів, тож навіть при довжині у три метри, її вага не перевищує півтора кілограми.

Учень. На сьогоднішній день налічується 1384 пам'ятники Тарасу Шевченку у світі: 1256 в Україні та 128 за кордоном – у 35-ти державах.

Учень. На конкурсі краси мов у Парижі в 1934 році українська мова зайняла третє місце після французької та перської за такими критеріями як фонетика, лексика, фразеологія, структура речень. А за мелодійністю українська мова займає друге місце після італійської.

Учень.

Яка ж багата рідна мова!
Увесь чарівний світ у ній!
Вона барвиста і чудова
І кривдити її не смій!
Вона про все тобі розкаже,
Чарівних слів тебе навчить,
Усе розкриє і покаже,
Як правильно у світі жить.
В ній стільки слів, що й не збагнути!
І приказок і порівнянь.
А мову знаючи, здобути
Ти можеш просто безліч знань!
Тож мову вчи і прислухайся
До того, як вона звучить.
І розмовляти так старайся,
Щоб всім її хотілось вчить!
Вона ж у нас така багата,
Така чарівна, як весна!
І нею можна все сказати,
І найрідніша нам вона!

Бібліотекар: Про видатні досягнення України в технічній галузі розкаже група науковців.

Учень: Станція метро «Арсенальна» у Києві – найглибша в Україні і довгий час була найглибшою у світі; вона знаходиться на глибині 105 метрів під землею.

Учень: Серед яскравих досягнень українського літакобудування – найбільший у світі літак АН-225 «Мрія», а також найпотужніший літак АН-124 «Руслан». Довжина АН-225 – 84 метри, розмах крила – 88 метрів, висота – 18 метрів, швидкість – 850 кілометрів за годину. За всі роки експлуатації найбільший у світі літак встановив близько 250 світових рекордів з перевезення вантажів.

Учень: Південний машинобудівний завод, що у Дніпропетровську виробляє найекологічніші ракетоносії у світі. За їх допомогою у космос відправляють вантажі у рамках міжнародного проекту «Морський старт».

А ось іще один цікавий факт. З 2014 року залізничними коліями країни почали курсувати вітчизняні швидкісні електропотяги «Тарпан» (швидкість до 160 км/год).

Учень: Перший рамковий вулик винайдено в Україні у 1814 р. Петром Прокоповичем. Україна в останні роки впевнено зберігає місце в трійці світових лідерів з виробництва меду, а ще Україна – перша у світі з виробництва меду на душу населення.

Учень: А ось іще один цікавий факт. Набережну на Оболоні в Києві тепер прикрашає гігантський стометровий прапор. На початку червня 2014 року його намалювали місцеві жителі. Загальна площа прапора становить 1700 квадратних метрів.

Учень:

Моя найкраща в світі сторона,
Чарівна, неповторна, Україно!
Для мене в цілім світі ти – одна
І рідна, й мила, дорога, єдина.
Ми всі малі пагінчики твої
Прийшли у світ, щоб в нім добро творити,
Хоч, може, й краще є на цій землі краї,
Та нам судилось в Україні жити.
Ми – патріоти, дочки і сини,

Для свого блага все в житті здолаєм!

Бо ти найкращий, краю мій ясний,

Вітчизну й Матір ми не вибираєм.

А просто любимо, бо ця земля свята,

Вона нас народила і зростила.

Вітчизною зовемо неспроста,

Бо нам вона дала і душу й крила.

Пісня «Сонячно мріями квітне».

Список використаних джерел

1. Клімов А.А. Україна. Видатні постаті. -Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. – 128 с.
2. Потоцький В.П. 500 найцікавіших питань та відповідей про Україну. – Х.: ВД «Школа», 200. - 112с.
3. Світ моєї України. Що? Як? Чому? – Х.: Сінтекс, 2005. – 160 с. – (Популярна дитяча енциклопедія)
4. Україна / Авт.-упорядники В.М.Скляренко та ін.; Худож.- оформлювач І.В.Осипов.-Х.: Фоліо, 2003.-319с.-(Дитяча енциклопедія).
5. Чернецький Ю.О. Україна. Історія, природа, мистецтво [Текст]. - Х.:Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2009. – 320 с.
6. Чугуєнко М.В. Моя Україна. Ілюстрована енциклопедія для дітей. – Х.: Ранок, 2008. – 128 с.